

REACTIES FRIESE GEMEENTEN OP OPEN BRIEF FSU OVER VRIJWILLIGERSVERGOEDING

Het FSU heeft op 16 november 2016 een open brief verzonden aan de 24 Friese gemeenten. In de brief werden de gemeenten gevraagd om te reageren op drie punten:

- 1. Wordt een splitsing gemaakt tussen vrijwilligersvergoeding en reiskosten?*
- 2. Beschouw vrijwilligerswerk als re-integratie en pas de maximale vrijlating van een vergoeding van € 1.500,- per jaar toe (vrijlating = bedrag wordt niet gerekend als inkomsten voor de uitkering en belastingdienst).*
- 3. Stel alle burgers met een gemeentelijke uitkering op de hoogte van de vrijstellingsregeling*

De brief werd als bijlage gemaild naar de gemeenteraden, de colleges van B&W en de ambtelijke diensten Werk en Inkomen. Het FSU vroeg in de brief uitdrukkelijk om een reactie.

Het FSU is er aan gewend dat gemeenten lange tijd nodig hebben om te reageren. Daarom is gewacht met een inventarisatie tot 1 maart 2017.

Helaas hebben van de 24 gemeenten er 12 gemeenten (waaronder 7 via de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân) de moeite genomen om inhoudelijk te reageren. Naast deze 12 waren er nog enkele gemeenten die een ontvangstbevestiging stuurden, maar van deze gemeenten is niets meer vernomen. Er kwam ook een reactie binnen van de Vereniging van Friese Gemeenten.

Het FSU had de cliënten/adviesraden gevraagd om de brief onder de aandacht te brengen bij hun gemeentebestuur en/of Dienst en om een reactie te vragen. Wellicht dat er gemeenten zijn die hebben volstaan met een reactie aan de eigen cliënten/adviesraad.

Al met al teleurstellend dat de helft van de Friese gemeenten niet het fatsoen heeft om inhoudelijk te reageren, ondanks de uitdrukkelijke vraag om dat te doen.

Het gaat om mogelijkheden van de uitkeringsgerechtigde burgers om het financieel iets ruimer te krijgen. In een brief van 1 juni 2016 had het FSU ook al concrete mogelijkheden aangegeven. Je zou denken dat juist gemeenteraden dit ter harte zouden nemen. Wellicht zijn er nog raadsfracties die aan de bel willen trekken?

DE REACTIES

Achtkarspelen

De splitsing tussen vrijwilligerswerkvergoeding en reiskosten werd al toegepast voor de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in 2015. Vrijwilligerswerktrajecten worden in Achtkarspelen gerekend tot onderdeel van re-integratie en voor vrijwilligers wordt daarom de vrijlating tot € 1.500,- toegepast.

Smallingerland

De splitsing wordt toegepast sinds de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. De betreffende uitkeringsgerechtigden worden daarover individueel geïnformeerd in een gesprek

met hun consulent ('contactmoment'). De gemeente vindt een brede, publiekelijke communicatie 'niet voor de hand liggend'. In een beperkt aantal gevallen zal de gemeente een aanpassing/herziening treffen als er een onterechte inkomenskorting is geweest. De gemeente zal voor vrijwilligerswerk niet de hoge vrijlating toepassen omdat dat onrechtmatig is volgens de Participatiewet.

Weststellingwerf

De splitsing werd al toegepast voor de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. De gemeente zal niet overgaan tot de hoge vrijlating voor vrijwilligerswerk omdat de beoordeling in overeenstemming moet zijn met de Participatiewet. De gemeente zal geen aanvullend beleid voeren.

Tytsjerksteradiel

De splitsing werd al toegepast voor de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. De brief gaat niet in op de vrijlatingsregeling.

Noardwest Fryslân (gemeenten Het Bildt, Franekeradeel, Harlingen, Leeuwarderadeel, Menameradiel, Terschelling en Vlieland)

De splitsing werd al toegepast voor de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. Werkelijk gemaakte onkosten wordt niet in mindering gebracht op de uitkering. De hoge vrijlating wordt alleen toegepast als het vrijwilligerswerk gericht is op arbeidsinschakeling, zo heeft de wetgever dat vastgelegd in de Participatiewet.

Het bestuur van de Dienst reageert tevens nog op de brief van 1 juni 2016: de Dienst kan personen een stimuleringspremie verstrekken tot een maximum van € 2.376,- per kalenderjaar. Deze premie wordt niet verrekend met de uitkering. Maar de premie kan alleen toegekend worden als sprake is van arbeidsinschakeling, uitstroom en 'positief gedrag', ter beoordeling van het bestuur.

Het bestuur van de Dienst vindt het terecht dat jongeren tot 27 jaar niet aanmerking komen voor vrijlating of een premie. De wetgever heeft bepaald dat een jongere niet thuis hoort in de Participatiewet maar moet werken of naar school gaan (werk-leertraject). De Dienst houdt zich hier aan.

Vereniging van Friese Gemeenten

De brief is ter kennisneming voorgelegd aan het portefeuillehoudersoverleg (wethouders) Sociaal Domein. De VFG kan geen reactie geven namens de 24 gemeenten omdat de individuele gemeenten verantwoordelijk zijn voor eigen beleid. De VFG adviseert het FSU om brieven daarom rechtstreeks te – blijven – sturen aan de gemeenten.

Conclusies

- De splitsing tussen vrijwilligerswerkvergoeding en reiskosten werd alleen door de gemeente Smalingerland pas aangebracht na de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. De gemeente reageert heel terughoudend als het gaat om de vraag om met terugwerkende kracht mogelijke uitkeringskortingen te repareren: er wordt volstaan met mondelinge, individuele informatie in een regulier gesprek met de consulent. Dat getuigt niet van wil van om alle uitkeringsgerechtigde burgers goed te informeren over hun rechten.
- Alleen de gemeente Achtkarspelen geeft aan dat de hoge vrijlating ook wordt toegepast als sprake is van vrijwilligerswerktrajecten. Alle andere gemeenten reageren dat dit niet kan omdat de Participatiewet het niet toelaat. Interessant is waarom Achtkarspelen wel kans ziet om de hoge vrijlating toe te passen. Volgens het FSU kan

een gemeente zelf bepalen hoe ruim ‘re-integratie’ of ‘arbeidstoeleiding’ wordt uitgelegd. Vrijwilligerswerk of werken met behoud van uitkering worden door veel gemeenten wel genoemd als instrumenten voor re-integratie. Dat staat haaks op de ‘wettische’ reacties. Het FSU laat juridisch checken in hoeverre de Participatiewet een hogere inkomensvrijlating voor vrijwilligerswerk volledig blokkeert. Als blijkt dat er ruimte zit dan zal het FSU de Friese gemeenten hier op aanspreken. Als de Participatiewet geen ruimte laat dan zal het FSU actie ondernemen naar het parlement en staatssecretaris Klijnsma. Liefst met support van de VFG.

- Het is jammer dat gemeenten zich - volgens het klassieke patroon – in hun reacties beroepen op wet- en regelgeving. Ze kunnen ook de situatie van hun uitkeringsgerechtigde burgers als uitgangspunt nemen en compassie tonen voor hun moeilijke financiële situatie. Alles wat bijdraagt aan versterking van de inkomenspositie zou juist voor gemeenteraden – de lokale volksvertegenwoordigers – reden kunnen zijn om te onderzoeken wat mogelijk is, desnoods tegen de bedoelingen van de anonieme wetgever in. Inkomensondersteuning – ook al is het bescheiden – draagt ook bij aan het tegengaan van schulden en armoede. Het FSU denkt graag met de gemeenten mee. Dit jaar voert het FSU de campagne ‘Meer mens, minder bureaucratie’ uit. We rekenen er graag op dat ook de Friese gemeenten daarin een steentje willen bijdragen!

Met vriendelijke groet,
Namens het FSU:

Nanne de Jong.